

ROZWAŻANIA WARTOŚCI ARTYSTY
I SZTUKI – *FORTEPIAN SZOPENA*
CYPRIANA NORWIDA

BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Rozważania wartości artysty i sztuki – *Fortepian Szopena* Cypriana Norwida

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

II / 90 minut

Cele. Uczeń:

- interpretuje tekst Norwida;
- odczytuje odwołania biograficzne z życia artysty;
- interpretuje instrumentalny utwór muzyczny;
- odczytuje tekst ikoniczny;
- wyrabia postawę szacunku dla sztuki.

Metody/techniki/formy pracy:

- lekcja odwrócona;
- praca z testami kultury: literackim, ikonicznym, muzycznym;
- praca w grupach;
- debata;
- mapa myśli.

Środki dydaktyczne:

- wiersz *Fortepian Szopena* C. Norwida;
- audycja Pr. 2 PR na temat podróży Chopina (<https://www.polskieradio.pl/7/1530/Artykul/1023815,Chopin-w-podrozy-biografia-ktora-mierzy-sie-z-legenda>);
- obraz Konrada Krzyżanowskiego *Fortepian* (<http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Krzyzanowski/Images/Fortepian.jpg>);
- piosenka Budki Suflera *Kula nocnego światła*;
- *Nokturn b-moll op. 9 nr 1* Chopina, wyk. Artur Rubinstein (<https://www.youtube.com/watch?v=ZtIW2r1EaIM>).

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna: Lekcja 1. Uczniowie prezentują informacje na temat biografii Chopina uzyskane na podstawie wysłuchanych w domu audycji. Uzasadniają rolę podróży w twórczości muzyka, formułują tezy na temat jego wielkości i popularności. Uczniowie wysłuchują *Nokturn b-moll op. 9 nr 1* (wyk. Rubinstein). Dzielą się wrażeniami.

Część właściwa: Uczniowie czytają wiersz Norwida *Fortepian Szopena*. Nauczyciel prosi, aby z jego pomocą uczniowie zaproponowali podział tekstu i wyróżnili nim części tematyczne, które składają się na sceny i obrazy. Po ustaleniach nauczyciel dzieli

uczniów na siedem małych grup. Każda z nich otrzymuje jedną z wydzielonych części i przygotowuje krótką interpretację fragmentów:

grupa I – wspomnienia z wizyty u umierającego artysty, grupa II – przedstawienie wizerunku umierającego muzyka, grupa III – doskonałość Chopina, grupa IV – wspomnienie gry Chopina, grupa V – obraz Polski w muzyce artysty, grupa VI – rozważania o doskonałości sztuki, grupa VII – wspomnienie wydarzeń z 10 września 1863 roku.

Lekcja 2. Nauczyciel prosi uczniów, by na podstawie omówionych części wskazali konteksty znajdujące się w tekście, podporządkowali im kolejne części i wspólnie na tablicy utworzyli mapę myśli. Pojawiają się odpowiedzi o kontekstach: biograficznym, historycznym, filozoficznym, biblijnym, mitycznym.

Nauczyciel prezentuje piosenkę Budki Suflera *Kula nocnego światła*. Prosi uczniów, by zwrócili uwagę, jakie obrazy w tekście piosenki odwołują się do muzyki Chopina. Uczniowie otrzymują kserokopie tekstu. Po wysłuchaniu podają cytaty, które odwołują się do motywów obecnych w muzyce Chopina. Następnie nauczyciel wyświetla obraz Konrada Krzyżanowskiego *Fortepian* – prosi uczniów o propozycje odczytania dosłownego i symbolicznego dzieła. Podczas interpretacji warto zwrócić uwagę na kompozycję i kolorystykę – one także pełnią rolę symbolu.

Część podsumowująca: Nauczyciel określa utwór Norwida jako syntezę życia artysty romantycznego uwikłanego w historię. Podkreśla wielkość kompozytora.

Komentarz metodyczny:

Lekcja odwrócona – uczniowie w domu zapoznają się z audycją na temat podróży Chopina. Lekcja sprawdzi się w pracy z uczniami ze SPE ze względu na różnorodność metod pracy i angażowanie wielu procesów zmysłowych, a także wyzwalanie możliwości twórczych. Koreluje z muzyką i plastyką. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. Podczas lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreślenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy,

zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.